

درباره آثار عباس شهسوار، هنرمند نگارگر معاصر

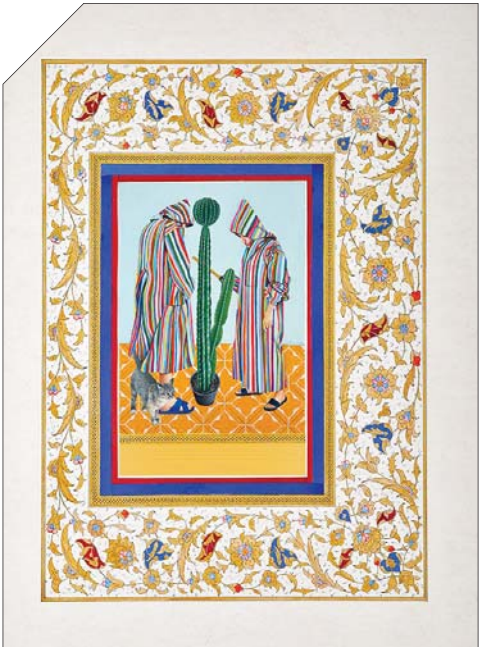
شاعرانگی امروزمره

شهرزاد رویانی

در آثار عباس شهسوار تهذیب و ارجاع به سنت نگارگری پیش از هر چیزی توجه و نگاه بیننده را جلب می‌کند اما این هنرمند از مجموعه‌ای عناصر بصری مختلف در آثارش بهره می‌گیرد؛ از آموزه‌های سوررئالیست‌ها گرفته که حتی گاه شباهت‌هایی با سمبولیسم هم پیدا می‌کند تا رئالیسم که در ارجاعات بصری آثارش بارها به چشم می‌خورند. شهسوار با به‌کارگیری رنگ‌های خالص و درخشان نگاه بیننده را در آثارش به بازی می‌گیرد و ترکیب‌بندی‌هایش را سامان

می‌دهد. از طرف دیگر او با بهره‌گیری از دیگر خصیصه‌های بصری نگارگری و پرداخت جزئیات که تا حدی حتی تکنیک پرداز را هم یادآور است، نگارگری را به شیوه‌ای شخصی مورد استفاده قرار می‌دهد. در واقع در آثار او نگاهی دیگر به نگارگری نمایان می‌شود. گرچه که شهسوار اساسا نگارگری را به عنوان بخشی مجزا از سایر عناصر بصری در نظر نمی‌گیرد. آثار او از جنبه مضمونی با بدیثی وجودی و نگاهی اساطیری همراه شده و با توجه به آنچه در فرم ارائه می‌دهد گویی که نوعی از وام‌گیری کلاسیک را به شیوه‌ای دگرگون‌شده اما وفادار به ماهیت کهن خلق می‌کند. ریشه و اصل و آغاز را می‌توان در میان عناصری از طبیعت دریافت کرد که او با رنگ‌های شفاف تصویر کرده است. عباس شهسوار را به عنوان هنرمندی صاحب سبک در مینیاتور می‌شناسیم که حال در مسیر خلق فضایی قرار گرفته که می‌توان آن را توأمان شاعرانه و روزمره خواند؛ گل و مرغ، تشعیر و جدول‌کشی از جمله شیوه‌های آشنای کتاب‌آرایی‌های سنتی است

اخبار برگزیده

نگاهی به اقتصاد هنر مکتب اصفهان

آزاده باقری: آثار نقاشان آبرنگ مکتب اصفهان مورد توجه قرار گرفته‌اند و در حراج‌های داخلی و خارجی فروخته می‌شوند. در این متن به معرفی و ارائه گزارش کوتاهی از بازار نقاشان آبرنگ مکتب اصفهان پرداخته می‌شود.

نقاشان آبرنگ مکتب اصفهان، شاید به خاطر گسترتش و رسمیت‌یافتن نقاشی رنگ‌روغنی مکتب کمال‌الملک در قرن ۱۴ هجری، کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند؛ اما اکنون ارزش کار آنها بهتر درک می‌شود.

نقاشان آبرنگ مکتب اصفهان ادامه‌دهندگان راهی هستند که با آبرنگ‌های محمود خان ملک‌الشعرای عهد ناصرالدین‌شاه شروع شد و آبرنگ، نه در نقطه‌های ریز که در لکه‌های درشت‌تر و با تکنیکی روان‌تر به کار رفت. موضوع اصلی کار آنها منظره‌های شهری و روستایی و تپه‌های مردم‌عادی و بناهای مذهبی و تاریخی است که در ابتدا مورد توجه جهانگردان و هنردوستان خارجی قرار گرفت.

از مشهورترین هنرمندان این مکتب می‌توان به سمبات درکیورقیان، ادموند بارسقیان، آلبرت وارطانیان، آرتور سرکیسیان، میشا شهبازیان، آواک هایراپتیان، یرواند نهاپتیان و نهایت نهاپتیان اشاره کرد.

آثار آبرنگ هنرمندان مکتب اصفهان در حراجی‌های چند سال اخیر رشد بی‌سابقه‌ای را تجربه کرده است. در این میان سمبات درکیورقیان بیشترین میزان رشد آثار را داشته است. گران‌ترین اثر او در یازدهمین دوره حراج تهران، هنر کلاسیک و مدرن، به قیمت ۸۵ میلیون تومان فروخته شد. با اینکه آثار سمبات درکیورقیان بیشترین میزان رشد را در سال‌های اخیر داشته است، اما گران‌ترین اثر فروخته‌شده از نقاشان مکتب اصفهان تاکنون متعلق به یرواند نهاپتیان است. این اثر با نام «شبستان مسجد امام اصفهان» در نهمین دوره حراج تهران، هنر کلاسیک و مدرن، به قیمت ۱۱۰ میلیون تومان به فروش رسید.

برگزاری نمایشگاهی در گالری «نیان»

«بازبایی / سری سوم» با نام‌های شناخته‌شده در تجسمی

«بازبایی»، نمایشگاه گروهی از آثار بنفشه احمدزاده، عبدی اسبقی، آیدین آغداشلو، ناصر اویسی، ناصر بخشی، محمد بزرگی، کیوان بیرانوند، پارسا پاینده، ژازه تباتبایی، صادق تبریزی، محمدعلی درودی، هادی روشن‌ضمیر، حسین شاه‌طاهری، میشا شهبازیان، کامبیز صبری، سیامک عزمی، مکرمه قنبری، اسدالله کیانی، علی گلستانه، حسین محجویی، اردشیر محمص، فرشید ملکی، نزار موسوی‌نیا، منوچهر نیازی، بهمن نیکو، محسن وزیری‌مقدم و آرمان یعقوب‌پور است.

این نمایشگاه تا دوشنبه ۲۸ فروردین ۱۴۰۲ در گالری نیان به نشانی میدان هفت تیر، خیابان مفتح جنوبی، خیابان تور، خیابان وفايي ورمرزآبادی، بن‌بست ابهری، پلاک ۵ ادامه خواهد داشت.

نمایشگاهی از هنرمندان معاصر در گالری ثالث

«ده بر ده» با نگاه بر یک دهه

«ده بر ده» نمایشگاه گروهی از آثار علیرضا آدم‌بکان، سعید امکانی، علیرضا پویا، حسین تمجید، عیسی جباری، رامین حفیظی، امیر سقراطی، هیرو شیخ‌الاسلامی، نجوا عرفانی و سعید نودهی است.

در توضیح این رویداد هنری آمده است: «ده به یک بازه ده ساله (یک دهه) اشاره دارد. ده تنها یک عدد نیست، تمثیلی است از گذر، عبور از دوره‌ای به دوره دیگر، محدوده طی شده یک مسیر برای تکامل، برای تجربه‌کردن، برای اندیشیدن و مطمئنا برای تکرارکردن آموزه‌ها و سنجش‌های مثبت و تأثیر این گذر زمان بر سیر تحول تفکر و جریان سیال اندیشه یک هنرمند، ویژگی‌هایی را می‌سازد که در بررسی چند دوره مختلف کاری او مشهود است.»

در این نمایشگاه ده هنرمند محدوده ۱۰ ساله‌ای از تجربیات خود را از فضای خصوصی آتلیه بیرون آورده‌اند و در فضای عمومی گالری، در یک کادر به معرض نمایش گذاشته‌اند.

این شکلی از یک «ژوهش تصویری» از سمت هنرمند، برای خوانش اثر توسط مخاطب است.

این نمایشگاه تا ۱۵ فروردین در گالری ثالث واقع در کریم‌خان زند بین ایرانشهر و ماهشهر شماره ۱۴۸ بریاست.

سنت اقوام ایرانی و هنر بومی سنتی

«ارحام ایران‌زمین» در برج آزادی

نگارخانه‌های برج آزادی میزبان نمایشگاه «ارحام ایران‌زمین» شد. به نقل از روابط‌عمومی برج آزادی، نمایشگاهی به سرپرستی لایلا زمانی و با همکاری مجموعه فرهنگی-هنری برج آزادی از نخستین روز سال نو، با حضور ۴۱ نفر از هنرمندان با ۲۰ تابلوی نقاشی، خطاطی، کالیگرافی و عکاسی در تالار آیینه و کافه گالری مجموعه افتتاح شد.

این رویداد هنری با توجه به بازدید گردشگران نوروزی سراسر کشور از این نماد ملی و تاریخی کشور به سنت‌های اقوام ایرانی و هنر بومی سنتی ایران‌زمین اشاره دارد.

همچنین نمایش محیطی و تعاملی «سبب سرخ» با اشاره به یک افسانه آذربایجانی در روز افتتاحیه برای اهمیت‌دادن به فرهنگ اقوام ایرانی به کارگردانی لایلا زمانی و با هنرمندی علیرضا براهم، مریم یحیی‌زاده و آوا خانکی به اجرا درآمد.

تصویر تبدیل می‌کند، هنرمند محسوب می‌شود؟ یا اینکه تکلیف عنصر خلاقیت و ابتکار هنرمند چه می‌شود؟ شاید در پاسخ به این پرسش‌ها حداقل تا الان، نتوان با قطعیت اظهار نکرد و این موضوع بیشتر منوط به نظر فردی افراد باشد.

اما دراین‌میان بسیاری از کارشناسان هوش مصنوعی بر این باورند که برخلاف این گزاره که هنر در قوی‌ترین حالت خود ایده‌های انتزاعی و احساسات ظریف را منتقل می‌کند، به نظر می‌رسد که هوش مصنوعی برای تولید هنر معنادار نیازی به درک ایده‌ها یا تجربه احساسات ندارد؛ اما توسعه مداوم بات‌های حساس به زیبایی، احتمال زیاد تصورات ما از زیبایی، خلاقیت و ماهیت هنر را به چالش خواهد کشید؛ بنابراین شاید بتوان این‌گونه استدلال کرد که هوش مصنوعی به جای آنکه جای هنرمند را بگیرد، درواقع می‌تواند ابزاری قدرتمند برای هنرمندان و البته صاحبان ایده باشد.

شاید در جدال میان خلاق‌بودن هنرمندان یا هوش مصنوعی، بتوان این لوح افتخار را به خالقان و طراحان این ابزار داد که به همین سادگی از کنار موضوع نگذشتند. ابزار Dall-E ۲ با مهارت‌های دیگری مجهز است که شاید نتوان به باور بسیار مدلل خلاقیت را به گردشش انداخت؛ اما می‌تواند آثاری را تولید کند که حداقل منحصربه‌فرد باشند. شما می‌توانید از این ابزار بخواهید که موضوع مدنظرتان را براساس سبک هنری یا هنرمند مدنظر یا علاقه‌تان طراحی کند. پس تا اینجا ایده و سبک از شماست و تصویری که نمونه آن پیش‌تر خلق نشده، از Dall-E ۲.

هنرمندان البته به این موضوع واکنش نشان داده‌اند و معتقدند که این کار چیزی به جز تقلید از سبک انحصاری هنرمندان مؤلف نیست؛ اما انجمن هنر مفهومی (CAA) تأکید می‌کند که این آسیب قبلا نیز به هنر وارد شده است؛ زیرا ابزارهای ساده‌تر پیش‌تر نیز بدون رضایت بر روی آثار هنرمندان کار کرده‌اند. کارلا اورتیز، تصویرگر و عضو هیئت‌مدیره این انجمن، می‌گوید: «مثل این است، به کسی که قبلا از شما دزدی کرده است، بگویند آیا دیگر نمی‌خواهی دزدی کنی؟».

در این مرحله به نظر مشخص است که آثار هنری مانند تصویرسازی برای مقالات، کتاب‌ها یا جلد آلبوم‌ها ممکن است به‌زودی با رقابت هوش مصنوعی مواجه شوند و حوزه پررونق هنر تجاری را تضعیف کنند. فراتر از کپی‌برداری اما مسئله بزرگ‌تری وجود دارد که آیا این ابزارها عنصر خلاقیت را در معرض خطر قرار می‌دهند؟ برای بررسی فاکتور خلاقیت در مولدهای تصویرسازی هوش مصنوعی مانند معروف‌ترین آنها یعنی Dall-E ۲، شاید بهتر باشد که ابتدا فرایند پردازشی او بررسی شود. اساسا مجموعه داده‌های عظیمی در ابزارهای هوش مصنوعی کنار هم جمع می‌شوند و از طریق یک فرایند فنی، هوش مصنوعی می‌تواند محتوای جدیدی ابداع کند که براساس داده‌های او است؛ اما یکسان و مشابه نیست. به‌عنوان مثال، زمانی که یک ابزار هوش مصنوعی هزاران تصویری را که با کلمه «سگ» برچسب‌گذاری شده‌اند، در اختیار دارد، می‌تواند پیکسل‌هایی را به شکل

یک سگ کاملا جدید در کنار هم قرار دهد.

دراین‌میان بسیاری از کارشناسان هنری بر این باورند که ابزارهای تولید تصویر هوش مصنوعی بیشتر از آنکه افراد را تبدیل به هنرمند کند، می‌تواند ابزاری قدرتمند برای یک هنرمند باشد. شاید شبیه یک دوربین پیشرفته که در دستان یک عکاس قرار گرفته است. صاحبان مولدهای تصویر هوش مصنوعی نیز معتقدند که مهم این است که این ابزارها، می‌توانند هنر را دموکراتیک کنند. با این نگاه تصاویر تولیدشده به وسیله هوش مصنوعی می‌توانند به‌عنوان پیش‌نویس برای هنرمند عمل کنند تا راه‌های مختلفی را که ممکن است بخواهند ایده‌های خود را به تصویر بکشند یا به شهود خود شکل دهند، در نظر بگیرند و اینجا درست همان نقطه‌ای است

که هنرمند می‌تواند از خلاقیت خود برای تغییر یا بهبود تصویر آماده‌شده بهره بگیرد. به هر حال این ایده که هنرمندان از فناوری برای هدایت هنر خود استفاده کنند، موضوع جدیدی نیست. به‌عنوان مثال، هاکنی (۲۰۰۱) روش‌هایی را توصیف کرده است که براساس آنها، هنرمندان مشهور دوره رنسانس از فناوری‌های زمان خود برای خلق آثار استفاده کردند.

از سویی دیگر، آنا ری‌دلر که به خاطر آثاری که با هوش مصنوعی تولید می‌کند، به شهرت رسیده است، می‌گوید که با وجود اینکه وقتی از Dall-E ۲ استفاده می‌کند، احساسی شبیه جادو را تجربه می‌کند؛ اما تاکنون جرعه‌ای از الهام را در این ابزار احساس نکرده است.

فاطمه خلیلی

از ایده تا خلق یک اثر هنری دیگر فاصله چندانی نیست؛ کافی است احساس و ایده خود از یک موضوع را بتوانید در چند کلمه یا جمله خلاصه کنید و کمتر از یک دقیقه، آن را در قالب یک اثر هنری دیجیتال تماشا کنید. حالا آیا شما خود را هنرمند می‌دانید؟ نظر یا احساس شما در مواجهه با این پرسش هرچه باشد، فرقی نمی‌کند؛ علم حرف آخر را زده و ابزاری در اختیار مردم جهان قرار داده که مرزبندی‌های سابق را از اساس زیر سؤال برده است!

هوش مصنوعی سال‌هاست که به پیشرفت‌های بسیار بزرگی دست یافته است؛ اما به‌تازگی وجوهی از آن به صورت جدی‌تر در دسترس عموم مردم قرار گرفته و شروع به نقش‌آفرینی در زندگی انسان‌ها کرده است. با این همگانی‌شدن بات‌های جدید هوش مصنوعی، بیش از صدها گزارش و مقاله درباره آینده شغلی بسیاری از حرفه‌ها و مشاغل نوشته شده و لیست‌های بلندبالایی از شغل‌هایی که هوش مصنوعی کمر به قتلشان بسته، در سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌شود؛ اما بسیاری از کارشناسان این حوزه و البته بنیان‌گذاران این بات‌ها، بر این باورند که علم در خدمت بشریت است و هوش مصنوعی نه‌تنها منجر به نابودی مشاغل انسانی نمی‌شود؛ بلکه به‌عنوان یک ابزار قدرتمند در اختیار آنها قرار می‌گیرد.

یک شرکت پژوهشی غیرانتفاعی هوش مصنوعی به نام اوپن ای‌ای (Open AI)، به‌تازگی بات‌ها و ابزارهایی را در دسترس عموم قرار داده است که بسیاری از مردم جهان را درگیر خود کرده است. به احتمال زیاد به‌تازگی نام بات جی‌پی‌تی را شنیده‌اید یا درباره آن خوانده‌اید. بات چت جی‌پی‌تی (Chat GPT) که حجم زیادی از داده‌های متنی از منابع مختلف مانند کتاب‌ها، مقالات و وب‌سایت‌ها را در اختیار دارد، قابلیت‌های بسیاری همانند نوشتن و خطایابی کند، نگارش نامه و مقاله، خلاصه‌سازی کتاب و فراهم‌کردن اطلاعات در زمینه‌ها گوناگون و با ادبیات‌های مختلف، دارد.

اما ابزار دیگری که از سوی این شرکت منتشر شده، پدیده به‌مراتب شگفت‌آورتری است. مولد تصویر هوش مصنوعی Dall-E ۲، می‌تواند هر مفهوم، توصیف، موضوع و احساسی را که با آن در میان می‌گذارید، به صورت یک اثر هنری دیجیتال به شما تحویل دهد. این ابزار که نسبت به نسخه قبلی یعنی Dall-E، پیشرفت درخور توجهی داشته است، می‌تواند در خلق تصاویر جدید که حتی گاهی سوررئال می‌شوند، بسیار نواور باشد.

نام ابزار Dall-E ۲ اما با پرسش‌های زیادی گره خورده است؛ اینکه با همگانی‌شدن امکان خلق یک اثر هنری، آیا فردی که ایده خود را به کمک یک ابزار به